

OBSAH

Předmluva	9
1. kapitola – Právní interpretace	13
1.1 Pojem interpretace	14
1.1.1 Subjekt-objektové schéma interpretace. Subjektivismus a objektivismus	15
1.1.2 Rozumění jako způsob hledání významu a smyslu	17
1.2 Právní interpretace	22
1.2.1 Subjekt právní interpretace	23
1.2.2 Objekt právní interpretace	24
1.2.3 Definice právní interpretace	28
1.3 Typologie koncepcí právní interpretace (výkladu práva)	36
1.3.1 Duchovědný (humanistický) výklad	37
1.3.2 Derivativní výklad	38
1.3.3 Vyjasňující výklad	38
1.4 Vymezení právní interpretace	40
1.5 Funkce právní interpretace	41
2. kapitola – Právní jazyk	45
2.1 Jazyk a myšlení	45
2.1.1 Funkce jazyka	46
2.2 Vědecký výzkum jazyka	47
2.2.1 Obecná sémiotika	48
2.2.2 Filozofický výzkum jazyka	48
2.3 Vymezení právního jazyka	51
2.3.1 Neurčitost právního jazyka	54
2.3.2 Sémantická struktura právního jazyka	56
2.4 Lexika právního jazyka	59
2.4.1 Právní pojem	59
2.4.2 Obsah a rozsah právního pojmu	61
2.4.3 Právní termín	62
2.5 Stylistika právního jazyka	68
2.5.1 Konzistence užívání výrazů právního jazyka	68
2.5.2 Stručnost a výstižnost právních jazykových útvarů	70
2.6 Funkce právního jazyka	71

3. kapitola – Právní hermeneutika	74
3.1 Význam a původ pojmu hermeneutika	74
3.2 Hermeneutika a právní hermeneutika	76
3.3 Jednotlivé směry právní hermeneutiky a jejich filozofická východiska	78
3.3.1 Hermeneutika metodologická (též epistemologická)	79
3.3.2 Hermeneutika fenomenologická	81
3.3.3 Analytická hermeneutika	86
3.4 Exkurs do českého hermeneutického myšlení 20. století	87
3.5 Základní hermeneutické kategorie	91
3.5.1 Horizont porozumění interpreta a horizont textu	92
3.5.2 Předvědění interpreta (<i>Vorwissen</i>)	93
3.5.3 Předporozumění interpreta (<i>Vorverstehen, resp. Voverständnis, pre-understanding</i>) a předsudek (<i>Vorurteil, prejudice</i>)	95
3.5.4 Hermeneutický kruh (hermeneutická spirála)	99
3.6 Instrukce jako interpret práva v procesu jeho aplikace	103
3.7 Syntetizující pojetí právní hermeneutiky	109
4. kapitola – Právní argumentace	111
4.1 Vymezení pojmů argumentace a právní argumentace	112
4.2 Exkurs do recentních teorií právní argumentace	114
4.2.1 Topika Theodora Viehwega	116
4.2.2 Perelmanova diskursivní teorie („nová rétorika“)	117
4.2.3 Aarniova koncepce právní argumentace	118
4.2.4 Weinbergerovo pojetí právní argumentace	121
4.3 Právní argument a model právní argumentace	124
4.3.1 Vnitřní a vnější stránka argumentu	126
4.3.2 Deduktivní a nededuktivní argumenty	127
4.4 Struktura právní argumentace	129
4.4.1 Předmět argumentace	130
4.4.2 Argumentační postup	131
4.4.3 Cíle argumentace	133
4.5 Argumentační techniky	134
4.5.1 Topické figury	134
4.5.2 Pragmatické argumentační figury	136
4.5.3 Rétorické figury	138
4.6 Nejdůležitější právní argumenty	139

4.6.1	Obdobně, anebo opačně?	140
4.6.2	Další zvláštní právní argumenty.....	149
4.7	Aplikační argumentace	159
5. kapitola	– Právní diskurs	162
5.1	Filozofické kořeny pojmu „diskurs“	162
5.2	Moderní a postmoderní teorie diskursu.....	164
5.2.1	Habermasova teorie diskursivní racionality	166
5.3	Teorie právního diskursu.....	171
5.3.1	Habermasovo pojetí právního diskursu	173
5.3.2	Alexyho model právního diskursu	176
5.3.3	Právní diskurs jako zvláštní případ diskursu praktického („ <i>Sonderfallthese</i> “)	183
5.3.4	Kritika <i>Sonderfallthese</i>	191
5.4	Právo jako diskursivní fenomén sui generis.....	194
5.5	Aplikační právní diskurs	199
6. kapitola	– Právní případy.....	205
6.1	Pojem a struktura právního případu	206
6.2	Teorie právních případů	210
6.3	Metody právní interpretace	213
6.3.1	Klasické instrumentárium metod právní interpretace	215
6.3.2	Nadstandardní metody právní interpretace	233
6.4	Hledání testu správnosti interpretačního závěru.....	236
6.4.1	Pořadí interpretačních metod (pohled metodologický)	236
6.4.2	Racionální model právní interpretace (pohled analytický).....	239
6.5	Jednoduché a složité případy	243
6.5.1	Jednoduché případy	243
6.5.2	Složité případy.....	249
6.5.3	Řešení složitých případů	252
7. kapitola	– Praktické příklady	256
7.1	Střet vůdčích idejí institucí v procesu aplikace práva	256
7.1.1	Skutkový a právní základ problematiky.....	257
7.1.2	Aplikační instituce jako účastníci právního diskursu v otázce česko-slovenských důchodů	260
7.1.3	Hlavní judikatorní mezníky geneze aplikačního diskursu v otázce česko-slovenských důchodů.....	262

7.1.4	Disens aplikačních institucí ve věci přiznání českého „vyrovnávacího příspěvku“ ke slovenskému důchodu	265
7.1.5	Hermeneutická analýza právního diskursu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu ČR v otázce případu paní A. W.	273
7.1.6	Shrnutí problematiky slovenských důchodů.	281
7.1.7	Aktuální vývoj diskursu v problematice tzv. slovenských důchodů	284
7.2	Nalezení a dotvoření právního pravidla v právním řádu – teleologická rekonstrukce právního pravidla	288
7.2.1	Příplatek k důchodu dle nařízení vlády č. 622/2004 Sb.	289
7.2.2	Odvolací orgán v řízení o neposkytnutí informace (teleologická rekonstrukce zákonného právního pravidla)	294
7.2.3	Shrnutí	299
7.3	Vliv interních normativních instrukcí na aplikační předporozumění správního orgánu	300
7.3.1	Skutkový děj případu	301
7.3.2	Postup a argumentace veřejného ochránce práv	301
7.3.3	Právní úprava problému a argumentace obou institucí	302
7.3.4	Porovnání obou argumentačních řetězců	305
7.3.5	Praktické dopady metodického výkladu MPSV.	307
7.4	Shrnutí	309
	Zamyšlení závěrem	315
	Resume	318
	Literatura	322
	O autorovi	337
	Jmenný rejstřík	338
	Věcný rejstřík.	341